

Handläggare
Maria Wedenlid
Telefon: 08-50811837

Till
Servicenämnden

Remiss av miljöprogram 2030 för Stockholms stad, KS 2023/682

Svar på remiss från Kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland andra servicenämnden angående en remiss av Miljöprogram 2030 för Stockholms stad.

Stockholms stads miljöprogram är ett stadsövergripande styrdokument som har reviderats mot bakgrund av ett uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023. Serviceförvaltningen har varit med i framtagandet av förslag till program som referens.

Serviceförvaltningen är i sak mycket positiv till miljöprogrammet och de höga ambitionerna för stadens miljöarbete. Dock anser förvaltningen att det är problematiskt att förslaget är så omfattande och långt och använder i många fall en svårbegriplig terminologi. Risken är att det blir svårt för både medarbetare och invånare att ta till sig programmet och att budskapen försvinner. De som är intresserade och insatta förstår det som står i programmet, och övriga som staden önskar nå riskerar att inte mäkta med programmet vilket är oroande. Förvaltningen anser att programmet borde vara mer pedagogiskt, lättbegripligt och visionärt gällande de mest kärnfulla målen med stadens miljöarbete.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har begärt yttrande från bland andra servicenämnden angående en remiss av Miljöprogram 2030 för Stockholms stad. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast den 20 juni 2024.

Serviceförvaltningen

Palmfeltsvägen 5
121 62 Johanneshov
Box 7005
121 07 Stockholm-Globen
Växel 08-508 11 000
Fax
serviceforvaltningen@stockholm.se
<https://serviceforvaltningen.stockholm.se/>

Ärendet

Stockholms stads miljöprogram har reviderats mot bakgrund av det uppdrag som gavs i kommunfullmäktiges budget för 2023.

Miljöprogrammet är ett stadsövergripande styrdokument som slår fast mål inom de sju områden där utmaningarna för Stockholm och påverkan på omvärlden bedöms som störst. Programmet innehåller 18 delmål som preciserar den strategiska inriktningen. Programmet ska i denna revidering getts en mer kommunikativ karaktär för att tillgängliggöra programmet för stadens medarbetare och för stockholmarna.

Serviceförvaltningen har varit med i framtagandet av förslag till program som referens.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklingsavdelningen och verksamhetsområde upphandling och inköp.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Serviceförvaltningen berörs av programmet ur flera aspekter, främst genom verksamhetsområde upphandling och inköp.

Serviceförvaltningen är i sak mycket positiv till miljöprogrammet och de höga ambitionerna för stadens miljöarbete. Som Sveriges största kommun och huvudstad ska staden vara ett föredöme i miljöfrågorna. Även att utgå från åtaganden som gjorts i internationella sammanhang med utgångspunkt i Parisavtalet och det globala ramverket för biologisk mångfald, samt Agenda 2030 ger rätt intention för programmet.

Dock anser förvaltningen att det är problematiskt att förslaget är så omfattande och långt och använder i många fall en svårbegriplig terminologi. Risken är att det blir svårt för både medarbetare och invånare att ta till sig programmet och att budskapen försvinner. De som är intresserade och insatta förstår det som står i programmet, och övriga som staden önskar nå riskerar att inte mäta med programmet vilket är oroande. Ett förslag är att använda sig av de pedagogiska presentationsbilderna (10-27) från remisshearingen som beskriver allt på ett lättbegripligt och tydligt vis. Alla intresserade kommer att kunna läsa, förstå och ta till sig detta. Det föreslagna miljöprogrammet skulle kunna läggas som en bilaga som en fördjupningstext för den särskilt intresserade.

Förvaltningen ser även risker med att programmet innehåller för detaljerade projekt med mera som kommer resultera i att programmet blir inaktuellt i förtid.

Förvaltningen anser att programmet borde vara mer pedagogiskt, lättbegripligt och visionärt gällande de mest kärnfulla målen med stadens miljöarbete. De omfattande detaljerna kan återfinnas i någon form av tillämpningsanvisningar eller i efterföljande handlingsplaner. Det gör att samtliga medarbetare kan ha en övergripande kunskap om programmet och att endast de med särintresse eller befattning som kräver detaljkunskap sätter sig in i tillämpningsanvisningen. Ett gott exempel på när staden har anammat detta förhållningssätt är Kvalitetsprogrammet med bilagor.

Så som förslaget är utformat är det svårt att förstå vem mottagare av programmet är, texten är bitvis komplicerad och repetitiv. Det finns även en del målkonflikter i programmet som programmet inte reder i, och i avsaknad av tillämpningsanvisning blir det svårt för läsaren att avgöra vilka mål som är prioriterade. Som exempel kan förvaltningen lyfta följande;

- *Rättviseperspektivet ska inkluderas i alla beslut som påverkar uppfyllandet av stadens miljö- och klimatmål. ..särskilt fokus på sårbara grupper, såsom barn, äldre, personer med funktionsnedsättning eller innevånare i socioekonomiskt svagare områden. Åtgärder som riktar in sig på dessa grupper ska prioriteras. Har de alltid samma behov? Finns någon prioritering dem emellan? Vem ansvarar för detta?*

Flera av de föreslagna exemplen är stora och omfattande och svåra att veta hur tanken är att de ska omhändertas. Tex åtgärder för en fossilfri organisation lyfts förslaget att ”verka för transportoptimering av avfallsinsamling och samlastning av varuleveranser” (sid 25). Det är ett stort komplext förslag och en tydlighet om vad som menas behövs.

Vidare vill serviceförvaltningen lyfta att kategori livsmedel och måltider, som förvaltningen leder, hade förmånen att på förhand få granska det nytilkomna stycket *2.5 Minskad klimatpåverkan från mat* och noterar tacksamt att flera av de kommentarer och synpunkter lämnade är korrigerade. Ett antal oklarheter kvarstår dock.

Dels är det frågan om närodlat/producerat som behöver utmanas och problematiseras. Det är i sak bra ur ett transportperspektiv, men vad menas med närodlat/producerat? Det finns ingen gängse definition så det behöver staden ta fram. Menar man varor från Stockholmsområdet eller svenskt? Man bör också ha med sig att lokala varor sällan har annan märkning, till exempel ekologiskt. Det finns således risk för målkrockar och en tydlighet för hur beställare

ska tänka efterfrågas. Vad väger tyngst, svenska äpplen eller ekologiska från Spanien? Beställaren kommer alltid att välja det den mäts på (indikator). Det är också viktigt att ha med sig att det inte går att upphandla utifrån geografisk begränsning då det inte är förenligt med LOU samt att det kan finnas marknadsbegränsningar i förutsättningar att tillgodose önskar produkter.

Förslaget om att utveckla system för inköp, utveckla upphandlingssystem och arbets sätt (till exempel sid 38; under 3.3 stärkt biologisk mångfald, samt delvis även sid 66, Inköp) är positivt, men vad innebär det? Om man menar att utveckla själva inköpssystemet (Agresso) för att förenkla valet vid inköp och även underlätta vid planering, så är det positivt. Idag är det svårt att se helheten.

Gällande föreslagna indikatorer anser förvaltningen följande; Klimatpåverkan – positivt att förslaget separerar redovisningen för livsmedel och måltider. Måltider bör dock också vara per kg livsmedel (inte portion), för jämförbarheten med livsmedel ska vara möjlig. Man bör också ha med sig att när det gäller måltider kommer det innebära ökad administration vid uppföljning. Särskilt för de förvaltningar som har flera avtal med kanske olika leverantörer. De behöver då stöd för att räkna. Trots att detta utretts flera gånger utan konkret resultat/beslut anser förvaltningen att detta behöver utredas vidare. Men viktigt då att uppdraget utförs av en funktion med redovisningskompetens snarare än matkompetens.

Eko – Fördelaktigt att andel inköpta ekologiska livsmedel i kg nu också ska mätas. Att mäta i kg visar tydligare på ambition och driver på för en rättvis omställning och likvärdighet. Vi ser gärna att denna indikator även är en KF-indikator.

Förvaltningen ifrågasätter dock borttagandet av *andel ekologiska måltider i kronor*, och anser att den indikatorn ska kvarstå. Om det är så att förslaget menar att det ska inkluderas i livsmedel (eftersom det är livsmedlen i måltiden som räknas) bör det förtydligas. Risk finns att man tappar incitamentet att ställa krav på ekologiska måltider i måltidsupphandlingar.

Andel animalier i nivå med svenska djurskydd – Denna kan i dagsläget inte mätas. Staden kan endast mäta animalier med svenskt ursprung (som motsvarande indikator 2022/2023).

Charlotte Goliath
Förvaltningschef

Serviceförvaltningen

Liselothé Engelgren
Avdelningschef upphandling
och inköp
Serviceförvaltningen

Bilagor

1. Remissen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Charlotte Goliath, Förvaltningschef	2024-05-06